

לא, יא
בבוא כל ישראל לראות את פניו ה' אלקייך במקום אשר יבחר תקרא את התורה הזאת ננד כל ישראל באזוניהם
תקרא את התורה הזאת: **מלך כי קולו** ממלכת ה' לא לדגليس, **כל הימלך נמקמת קוועה**
(מל', ח), על זימה כל ען טהייע עוטין געולה.

מלך כי קולו

הכרחו לפרש כן הוא مما שנאמר "תקרא" לשון יחיד, שמצוה מובן שהכוונה למי שנאמר לו בפסוק הבא "הקהל את העם" לשון יחיד, היינו המלך, שבידיו להקהל את העם.

ממלכת ה' לא לדגليس, כל הימלך נמקמת קוועה

הכרחו לפרש כן הוא مما שכותוב "את התורה הזאת", והכוונה לנאמר בתחלת פרשנת **דברים** (א, ה) "הויאל משה באר את התורה הזאת לאמר".

אבל צרייך ביאור:

א. נאמר לעיל (פסוק ט) "ויכתוב משה את התורה הזאת ויתנה גו'", ושם הכוונה לכל התורה כולה (רש"י שם), ואם כן מניין לו שהמלך ה' קורא "מתחלת אלה הדברים" בלבד.

ב. לכואורה ה' לו לומר "המלך ה' קורא משנה תורה" (וכיווץ בזה), כלשון הכתוב "את התורה הזאת", ומדוע מרגיש שהתחלה הקראית היא מ"אללה הדברים".

ג. מדוע מציין את המקור לפירשו ("כדייתא במסכת סוטה").

הביאור בדברי רש"י יובן בהקדים דיקוק נוסף בלשונו:

לכואורה ה' לו לומר בקיצור "תקרא - המלך", ומאמרו "המלך ה' קורא" משמע שכונתו (לא רק לפרש את הפסוק, אלא גם) למדנו את הדין, כיצד התקימה מצות הקהל בפועל.

אלא:

בפסוק ז נאמר "ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו גוי חזק ואמץ כי אתה חבאו את העם הזה גוי ואתה תנחילנה אותם", ובמהמשך לכך נאמר (פסוק ט) "ויכתוב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים גוי", ואחר כך בא הציווי על מצות הקהל. ומהמשך הכתובים משמע, שהציווי על מצות הקהל הוא המשך לפסוקים הקודמים - ציווי אל "העם הזה", ל"הכהנים בני לוי". שאליהם ניתנה התורה,

ו"תקרא את התורה הזאת" (לשון יחיד) נאמר ליהשען, הינו שמקץ שבע שנים לאחר הכניסה לארץ ה' עליו להקהל את העם ולקנות לפניהם "את התורה הזאת" (כל התורה) שניתנה אל "הכהנים בני לוי".

וכדי לשולב פירוש זה אומר רש"י:

המלך ה' קורא - (א) זה מוצה לדורות, כישיש מלך בישראל, ולא רק מקץ שבע שנים משנכנסו ישראל לארץ. והכרחו לפרש כן הוא ממה שנאמר בתחילת הכתוב "בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלקייך במקום אשר יבחר", הינו שהחובב הוא (א) כשבועיים לרגל, (ב) בבית המקדש בירושלים. (ב) הציווי ה' ליוהשע מלך, לא כמניס את ישראל לארץ.

מתחילת אלה הדברים - ולא כל התורה כולה. והכרחו לפרש כן הוא: מטרת הקရיה היתה הוספה ביראת ה', ואם כן מובן שיש לקנות רק את הפרשיות המעוררות ליראת ה'. לכן מדייק "מתחילת אלה הדברים", כי במלים אלו מודגש שאלה הם דברי תוכחה שדיבר משה אל ישראל סמוך למיתתו כדי לעורום ולזרום על קיום התורה והמצוה.

אמנם, גם ב"אללה הדברים" יש פרשיות שאין מעוררות (באופן ישיר) ליראת ה'?

לכן מdegיש "מתחילת אלה הדברים כדאית במסכת סוטה": המלך התחיל מ"אללה הדברים", ואחר כך קרא כפי שנאמר במסכת סוטה, שם מבואר שהיו פרשיות שהמלך דילג עליהם.

על נימה של עז ספי עוזין צעולה

צריך ביאור:

לכארה אין דין אלו (שהמלך ה' עומד על בימה; שהבימה הייתה של עז; שהיו בונים את הבימה בכל שנה הקהיל; ושהקရיה הייתה בעורה) שייכים לפshootו של מקרה.

ובביאור:

לרש"י הוקשה - בפסוק הבא נאמר "הקהל את העם גוי למן ישמעו גוי".
ומכיון שהוא או יותר משמש מאות אלף יוצאי צבא (לבד מאלו שהיו פחותים מיל עשרים וייתר מששים בלבד מנשים וטף), כיצד יכול כולם לשם את דברי המלך?

(א) מה שמצינו כמה פעמים שימושה דיבר אל כל ישראל לא קשה, כי (א) לא נאמר שם שהוא גם נשים וטף, (ב) לא מצינו שכולם היו צריכים לשם כל מלא

מפני משה ובכת אחת. ואילו כאן נאמר (א) "הקהל גוי האנשים והנשים והטף", (ב) "תקרא גוי באזוניהם").

לכן ממשיך שהמלך ה' קורא "על בימה" (מקום גבוה), כך שכולם יכולים לראות ולשמעו אותו.

אמנם, לא מסתברר שהה' בימה כבית המקדש שהשתמשו בה אחת לשבע שנים בלבד. וגם - מן הסתם הפרעה בימה זו לעבודת המקדש. לכן ממשיך שהבימה הייתה "של עץ (דבר ארעי) שהיה עושין" - היו בונים אותה אז (בזמן הקהלה), כל שבע שנים בנו אותה מחדש.

(וain רשי' צרייך לתרץ כיצד בנו בימה של עץ בעורה, אף שנאמר (שופטים טז, כא) "לא תטע לך אשורה כל עץ אצל מזבח ה' אלקייך", כי רשי' מפרש שם "אוורה לנענע אילן ולבונה בית בהר הבית", ותו לא).

אמנם, מה שנאמר "בבואה כל ישראל לראות את פניה אלקייך" משמע שמדובר זה התקיים בפנים, וזהו הרוי נס גדול ביותר? וגם - כיצד אפשר לשנות את בית המקדש ולבנותו בו בימה? לכן מוסיף "בעורה", וכך שמצוינו כמה פעמים שנראה כבוד ה' "פתח אהל מועד" (קרח טז, יט, ועוד).

(וain רשי' מפרש ש"עוורה" היינו עוזרת נשים, כפי שנאמר בגמרא סוטה שם, כי בפשותו של מקרה אין הכרח לומר כן).

וגם בגמרא לא אמרו כך אלא בכלל הקושיא שאין ישיבה בעורה, והרי רשי' לא הביא איסור זה בפירושו על התורה, וכן לא כתוב כאן שהמלך ה' יושב. ולהעיר מירושלמי סוטה פ"ז ה"ז, ש לדעתו כמה מפרשים עשו את הבימה בעוזרת ישראל. וראה מנחת קנות סוטה שם. הר המורי' לרמב"ם הלכות בית הבחירה פ"ז ה"ט. ובכמה מקומות. ויש להאריך בזה).

ענינים מופלאים

בחיוב הקרייה של המלך יש לחקור: האם זה דין במלך (זה אחד מחיוובי המלך), או שהוא דין בהקהל (פרשיות אלו צרכות להקריאה או על ידי המלך). ראה גם ביאור הריני' פערלא לספר המצוות רס"ג ח"א מ"ע טז. ח"ג פרשה י. וראה אנציקלופדי' תלמודית ערך הקהלה).

בשאלה זו מצינו הבדל בין פירוש רשי' כאן לפירושו על הש"ס:

במסכת סוטה שם אומר "ואותה קרייה על ידי מלך היא, כדתניתא בספרי בפרשת המלך (שופטים יז, יח) את משנה התורה הזאת, אין קורין ביום הקהלה אלא משנה תורה", שמהו משמע שזה דין במלך; ואילו לפירושו כאן, שלמדים

שהמלך ה' קורא ממה שנאמר בפרשת הכהל "תקרא את התורה הזאת" (ראה לעיל), מובן שזה דין בהקהל.

והנה, יש לחזור גם לגבי בימה שעשו אז - האם זה דין במלך (מצד כבודו של המלך) או זה דין בהקהל (מצד דיני ומצוות הכהל). וגם בזה יש לומר כן"ל, שלפירוש רש"י כאן, שלמדים שהיתה בימה ממה שנאמר בפרשנתנו "למען ישמעו" (הכינה נבנחתה כדי לאפשר לכולם לשמוע), הוא דין בהקהל, ואילו במסכת סוטה שם מודגש כבודו של המלך ("חzon בית הכנסת נוטל ספר תורה ונוחנה לראש הכנסת וראש הכנסת כו' לسان כו' לכהן גדול וכהן גדול נוחנה למלך"), ולכן מפרש שם שזהו דין במלך.

יינה של תורה
המשמעות הפנימית של מצות הכהל היא, שעל האדם לקבץ ולכנס כל כחו
נפשו ולהכניסם ל"בית המקדש" הפנימי שלו.

והדבר נרמז בדברי רש"י:
המלך ה' קורא - הקריאה וההמשכה לכל כחות הנפש היא על ידי ה"מלך",
הינו ביטול וקבלת עול מלכות שמיים. כי כשהעובדת היא מתווך תענוג וטוב טעם,
יתכן שיתעורר בזה הרגש של מציאות האדם, וזה לא תה' היראה ("ויראו את ה'
אלקיכם") שלימה.

על הבימה - מצד ביטול וקבלת עול בלבד אדם ליהפך לאסקופה
נדפסת", וזה לא יכול לעבוד עבודתו כראוי. לנין יש צורך ב"בימה" (המורה על
תקיפות), "יתגבר כاري", בהגבאה והתנסאות על יצר הרע.

של עז שהוא עושים בעוזה - הגבהה והתנסאות זו צריכה להיות ארעית ("של
עז"), ורק בענייני קדושה ("בעוזה"), כי אם לא כן היא עלולה לגרום להתנסאות
בלתי רצוי".

תשבח את ה' ביראה
ולמען ילמדו ויראו את ה'
אלקיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת
צורך ביאור:

מדובר באה מצוה זו בסוף התורה, בסמיכות לסיפור הסתלקותו של משה, והרי
לכארה מקומה בהמשך למצות שמיטה, אשר זמנה הוא "במועד שנת
השמיטה"?